

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

III. An possit dari motus, tempus, aliúdvē successuum ens ab æterno
existens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

Controuers. 14. Punct. 4. ubi dixi non repugnare infinitam multitudinem; posterior Punct. præcedenti, ubi probaui non repugnare creaturam permanentem ab æterno existere, ex quibus constat non repugnare modò hic infinitos homines gigni, aut ab æterno genitos existere. Tractanda est modo questio an possit dari infinita series hominum qui successiue gignantur immediatè vnus post alium, ita vt ab æterno series illa generationum processerit, & adhuc his terminis propòita difficultas maiori diuisione explicanda est. Potest inquiri an hi homines successiue geniti possint omnes procedere ab vno principio, videlicet à Deo omnes & singulos producente. Et potest inquiri an hi homines possint procedere per naturalem propagationem suo ordine deriuatam per atauos, abauos, proauos, patres, & filios. In priori sensu continet difficultatem, quam continent successiua ab æterno existentia, & eodem modo definiendum est an possint infiniti homines successiue produci à Deo, & an possint ab æterno fluere infinitæ partes motus, de quo Puncto sequenti: in præsentem ergo tractanda est difficultas tantum in posteriori sensu, an videlicet ab æterno possint infiniti homines successiue procedere per naturalem propagationem vnus ab alio.

2 Generationes ab æterno procedentes per naturalem propagationem non repugnare tumentur Greg. Gabr. Okam & Caietan. apud P. Rubium hic quest. 4. Oppositam sententiam tumentur P. Vasquez 1. part. disp. 177. P. Rub. supra PP. Conimbr. quest. 7. P. Hurtad. disp. 18. sect. 2. P. Arriaga disp. 17. sect. 1. Ratio est facilis: in illa hominum serie necessariò deueniendum est ad vnum hominem, qui immediatè tantum procedat à Deo, quia non possunt omnes non procedere ab vna prima causa, à qua tota illa series tanquam à principio deriuatur. Insuper homo immediatè ab illo genitus, non fuisse genus, neque existens ab æterno, quia habuit progenitorem prius tempore existentem, nihil autem, quod est ab æterno habet aliud tempore præcedens, neque prius illo, quia ante æternitatem nihil est. Vel ergo inter productionem primi hominis producti à Deo, & inter generationem alius ab hoc geniti intercessit æternitas, vel finitum tempus: si æternitas: ergo series illa hominum fuit interrupta per æternitatem, & tantum homo productus à Deo ab æterno existit. Si tantum intercessit tempus finitum: ergo primus homo tantum præcessit secundum in duratione finita: sed secundus non fuit ab æterno: ergo neque prior, qui duratio finita addita durationi finitæ non facit durationem infinitam.

3 Argumenta alia, quæ pro eadem sententia adducuntur solida non sunt. Sic argunt multi recentiores ex P. Vasquez, & ex P. Rubio: Homo non potest alium hominem producere secundum se totum: ergo saltem materia est ab alio, sed materia præsupponitur cuilibet homini: ergo materia ab alio, seu connotans aliud principium est prior tota collectione hominum: ergo Deus supponitur vt connotatus à materia ante totam collectionem hominum: ergo productio materiæ est prima omnium productionum, & prior omnibus generationibus hominum: ergo generationes hominum non potuerunt esse ab æterno. Non percipio vim illationis: concedo Deum supponi connotatum à materia ad omnium hominum generationes, & productionem materiæ priorem esse tota collectione hominum prioritate naturæ, ex qua prioritate non sequitur generationes hominum non fuisse ab æterno, sicuti ex eo quod omnis causa sit prior naturâ effectui non sequitur effectum posteriore naturâ non posse esse ab æterno coexistentem causæ: sic posset contingere in generationibus, quarum collectio posterior naturâ productioni materiæ posset esse ab æterno simul cum materia ratione diuersarum generationum successiue fluentium, si ex alio capite generationes ab æterno repugnantiam non habeant, hæc enim non oritur ex eo quod debeat dari aliqua generatio, seu productio prior naturâ reliquis omnibus, sed ex eo quod debeat dari vna quæ sit prior tempore reliquis aliis, quam dari non infertur ex eo, quod productio materiæ sit prior naturâ reliquis omnibus generationibus.

4 Confirmare intendunt eandem conclusionem. Hæ generationes ordine naturæ factæ diuifim & collectiue sumptæ supponerent alterationem, & reliquis dispositiones prius tempore existentes: ergo hæ generationes ab æterno non sunt, nam quod aliud prius tempore supponit, ab æterno esse nequit. Difficultas hæc non specialiter insinuitur de generationibus quatenus habent hunc, vel illum

modum procedendi à suis principiis, neque generationes hominum adducuntur in disputatione, quia specialiter de illis procedat, sed exemplum generationum hominum fuit adductum, sicuti possit in aliis quibuscumque generationibus substantialibus, vel accidentalibus adduci, quæ dispositiones aliquas supponunt, quapropter si specialem aliquam difficultatem haberet argumentum ratione dispositionum, quæ prius tempore supponerentur ad generationes hominum, ad præsentem questionem non spectarent, in qua inquirimus an possint infinitæ generationes ab æterno fluere cum dependentia vnus ab alia, quia hæc procederet à termino genito per generationem antecedentem, & antecedens à termino genito per aliam præcedentem, & sic in infinitum, quæ difficultas tractanda est independentè à quibuscumque dispositionibus præquisitis, vt etiam in generationibus accidentalibus locum inueniat. Neque admissis dispositionibus præcedentibus generationes hominum adhuc in his conuincit hoc argumentum non posse ab æterno procedere. Quia etsi quælibet generatio particulariter sumpta supponat dispositiones tempore præcedentes ipsam generationem, tota tamen generationum collectio non supponit dispositiones tempore præcedentes, quia non infertur ex eo, quod quælibet generatio supponat prius tempore dispositiones, collectionem illas supponere, neque aliud est caput, ex quo possit deduci totam collectionem dispositionum supponere dispositiones prius tempore existentes, nisi quia quælibet generatio particulariter sumpta illas supponit: ex hoc autem non deduci sic probò. Hæc est vera propòitio in sententia Aristotelis: *Post quamlibet diuisionem in partes quantumvis minimas possibilis est alia.* Et in sententia eiusdem Philosophi ex illo antecedenti deduci non potest: *ergo post omnes diuisiones huius continui possibilis est alia.* Similiter hæc est vera propòitio: *quolibet numerus finitus habet alium finitum numerum excedentem*, & hæc non est recta illatio: ergo omnes numeri collectiue sumpti habent numerum excedentem. Eodem modo hæc est vera propòitio: *quælibet species seorsim sumpta ex omnibus possibilibus habet aliam perfectiorem se, & hæc consequentia est inepta: ergo tota collectio specierum habet aliam speciem perfectiorem: ergo eodem modo hæc erit mala consequentia, quælibet generatio habet dispositiones tempore præcedentes: ergo tota collectio generationum habet dispositiones tempore præcedentes, maxime cum ad collectionem vt collectio est formaliter, nullæ dentur dispositiones, sed tantum ad singulas generationes seorsim sumptas. Aliæ rationes minoris momenti pro eadem conclusione adduci solent, quam tantum efficaciter probat ratio primo loco adducta.*

PUNCTUM III.

An possit dari motus, tempus, aliudve successiuum ens ab æterno existens.

1 **Q**ui negant posse infinitum actu adhuc successiue produci, negabunt consequenter, posse dari motum, tempus, aliudve successiuum ens ab æterno fluens. Sed specialius de hac questione disputantes id negant Durand. in 2. distinct. 1. quest. 2. art. 3. Sotus lib. 3. Phisic. quest. 3. P. Soar. in Metaphysic. disput. 20. sect. 6. num. 13. P. Val. tom. 1. disput. 3. noster Tolet. lib. 8. Phisic. quest. 2. P. Rub. hic quest. 3. P. Hurtad. disput. 18. sect. 2. & 3. Motum, & aliud quoduis ens successiuum ab æterno existens non repugnare. Defendunt D. Thom. de potentia, quest. 3. art. 14. in 2. distinct. 1. quest. 1. art. 3. 2. contra Gentes, cap. 58. P. Vasq. 1. part. disput. 177. P. Perierius lib. 15. cap. 13. P. Arriaga. disp. 17. sect. 2. Plures Thomistæ, & Nominales ferè omnes apud P. Rubium supra.

2 Sentio motum aliudve positium ens ab æterno existere repugnantiam non inuoluere. Solida conclusionis probatio erit argumentorum solutio, quæ contra illam adducunt oppositæ sententiæ propugnatores. Argumenta propono, & diluo.

3 Obiiciunt primò recentiores, inconsequenter concedi motum ab æterno, & negari infinitas generationes ab homine vno per naturalem propagationem descendentes, quia partes omnes motus proueniunt ab vno subiecto, ab vno Angelo calos mouentes, & ab vno Deo primo motore, quæ

quæ omnia principia subiectum, Angelus, & Deus sunt priora natura reliquis partibus motus, & ita eadem est repugnantia in partibus motus, & succedentibus ab vno ex his principiis, subiecto Angelo, & Deo, ac est in generationibus infinitis procedentibus per naturalem propagationem. Respondeo rationem longè esse diuersam, quia cum concedimus infinitas partes motus ab vno Angelo, non concedimus Angelum prius tempore existentem reliquis omnibus partibus infinitis successiue fluentibus, in quo est manifesta repugnantia, repugnat enim entitates ab æterno à parte antea existentes habere aliquam aliam tempore præexistentem, à qua procedant reliquæ omnes, quod concedendum est, si admittantur infinitæ generationes per filios, nepotes, & pronepotes descendentes, propter quam rationem negauimus posse dari hanc generationum processionem, in infinitis autem partibus motus immediate procedentibus ab vno Angelo non debet concedi Angelum tempore præexistens infinitis partibus motus, sed illis ab æterno coexistentibus, in quo nulla est repugnantia, sicuti non esset in infinitis generationibus immediate ab vno homine successiue fluentibus, in quibus non debet reperiri vnus homo genitus prius tempore existens reliquis aliis, sicuti debet dari in his, qui procedunt per naturalem propagationem parentum, auorum, proauorum, &c. quia semper deueniendum est ad vnum principium influens in quoscumque alios effectus, non tamen necessarium est deuenire ad vnum prius tempore existens reliquis omnibus in his, quæ successiue fluunt immediate ab alio distincto omnibus coexistente.

4 Obiic. secundò: Successio dicit partes priores, & posteriores, hanc aduenire, & abire illam: sed nulla pars potest aduenire ab æterno, quæ si ab æterno aduenit per æternitatem durauit, & sic in æternitate nulla est successio partium, sed existentia eiusdem, inter ipsam & partem aliam æternitas intercessit: ergo non possunt dari partes ab æterno successiue fluentes. Vrgent assignatis duabus quibuscumque partibus motus, duobusve quibuscumque indiuisibilibus in sententia Zenonis, in qua clarius omnia patent: vnum debet esse posterius alio, hoc posterius ab æterno esse non potest, illud prius, vel præcedit posterius immediate per æternitatem, vel per vnicum instans, si per æternitatem inter indiuisibile, & indiuisibile motus intercessit æternitas, & ita motus non fuit ab æterno successiue continuè fluens: si per vnicum instans: ergo sicuti indiuisibile posterius non fuit ab æterno, sed in tempore, sic & prius, quia quod tantum præcedit per tempus finitum aliud in tempore existens necessarium est in tempore, & non ab æterno. Hoc argumentum, & alia plurima, quæ sunt contra motum ab æterno fluentem supponunt dari in motu aliquam partem priorem omnibus, vel aliquam illius partem, quæ ab æterno fuerit, quod ego nego, implicat enim manifestè partem aliquam priorem omnibus aliis immediate successiue fluentibus esse ab æterno, ut rectè probat obiectio, quia sicuti pars immediata ab æterno non est, quia habet aliam priorem, sic neque pars prior, quæ tantum excedit aliam immediate fluentem parte temporis finita. Secundò, ut rectè probat obiectio, quod ab æterno est per æternitatem durat, & ita si pars aliqua ab æterno esset per æternitatem durasset, & motus non habuisset partes successiue fluentes per æternitatem. Respondeo ergo argumentum tantum probare nullam partem motus fuisse ab æterno, quod ego concedo, nego tamen motum non fuisse ab æterno, quia etsi quælibet illius pars fuerit in tempore, ante illam potest assignari alia prius tempore existens, & sic in infinitum alia, & alia prior, ratione quorum motus ab æterno dicitur esse.

5 Instant recentiores: Implicare motum esse ab æterno, & aliquid illius ab æterno non fuisse, quod sic probant. Si motus fuit ab æterno verum erit dicere Deum non fuisse prius tempore, motu, vel ergo est verum dicere Deum non fuisse prius quam omnes partes motus, ita ut nulla sit posterior Deo, vel est verum dicere aliqua parte priorem non fuisse: vtrumque manifestè implicat. Ergo. Implicare Deum non fuisse priorem omnibus partibus, ita ut nulla sit illo posterior manifestum est, quia hæc pars motus habet aliam partem priorem tempore, sed Deus coexistit omni parti temporis: ergo coexistit parti priori alia: ergo est prior illa, quæ partem priorem habet coexistentem Deo, implicat enim coexistere alicui,

quod est prius alio, & non habere eandem temporis prioritatem respectu illius. Secundò vtramque partem dilemmatis implicare nos supra concessimus, & probauimus, quia statim implicare partem aliquam ab æterno: ergo implicat dari partem aliquam qua Deus non sit prior, si ergo implicat dari vnam partem motus, quæ Deo non sit posterior, potiori ratione implicabit dari motum cuius nulla pars sit posterior Deo: ergo implicat Deum non esse priorem aliqua parte motus, & implicat non esse priorem omnibus partibus motus, & consequenter non esse priorem toto motu collectiue sumpto, & motum non esse posteriorem Deo, quod componi non potest cum motu ab æterno existente, quia si motus esset ab æterno, neque Deus prius durasset. Respondeo dato motu ab æterno verum esse Deum non fuisse priorem tempore motu, quod verificandum non est de aliqua parte, respectu cuius Deus non fuerit prior, neque de omnibus partibus, ita ut nulla pars sit posterior Deo ut intendit argumentum, sed verificandum est de omnibus partibus collectiue sumptis, quibus omnibus hoc modo sumptis Deus non esset prior, licet fuisset prior quacumque illarum, quia in quacumque mensura durationis Deus consideretur habet partem motus sibi coexistentem, quod si Deus prior fuit illa parte motus ratione aliis mensuræ extrinsecæ, in qua existit, in illa mensura habuit aliam partem coexistentem, quæ similiter Deus fuit prior in alia mensura, sed in illa alia habuit aliam partem motus coexistentem, & sic in infinitum, si motus fuisset ab æterno, Deus haberet alias, & alias partes motus sibi coexistentes, quarum singulis seorsim sumptis Deus prior esset, non tamen prior omnibus illis collectiue sumptis, quia non posset aliqua mensura assignari, in qua Deus non haberet partem motus sibi coexistentem. Idem contingit in diebus imaginariis, quæ in æternitate contemplantur, quibus omnibus simul sumptis Deus non fuit prior, quia Deus non fuit prior tota æternitate collectiue sumpta, tamen prior fuit quolibet die æternitatis, quia ante quemlibet diem fuit prior alius, cui Deus coexistebat. Id, in quo multi offendunt, videlicet implicare motum ab æterno, & nihil illius ab æterno fuisse, neque habere partem aliquam ab æterno existentem fallum est, neque potest obici, si natura motus ab æterno existentis sit inspecta, potius enim de conceptu essentiali, & quiditativo motus ab æterno existentis est non habere aliquid sui, neque determinatum, neque indeterminatum ab æterno existens, quod sic probò. De conceptu motus ab æterno existentis est nullam habere partem determinatam, aut indeterminatam proportionalem vel aliquotam, qua non sit alia prior, sed omnis pars quæ habet priorem aliam est in tempore, & non ab æterno: ergo de conceptu motus ab æterno est non habere partem, quæ sit ab æterno, & quæ non sit in tempore. Ex hoc inferes omnem partem motus ab æterno existentis distributiue sumptam essentialiter esse in tempore, quod syllogismus iste demonstrat: Omnis pars motus existentis ab æterno habet aliquid prius existentis videlicet aliam partem, sed omne, quod habet aliquid prius existentis est in tempore: ergo omnis pars motus existentis ab æterno est in tempore. Maior est certissima, quia de ratione motus ab æterno existentis est non habere partem priorem omnibus, sed ante quamlibet assignatam dari aliam, & aliam: minor est inconcussa apud omnes, nihil enim ab æterno existens potest esse posterius aliquo. Consequentia est deducta in syllogismo perfecte in Barbara constructo. Ex his inferes quam malè communiter arguitur: motus est ab æterno: ergo aliqua pars illius est ab æterno, cum potius inferatur, motus est ab æterno: ergo nulla est pars illius, quæ non habeat aliam priorem: ergo nulla est pars illius, quæ sit ab æterno: ergo omnis pars illius est in tempore.

Hoc argumentum, quod in partibus motus conficimus 6 adducit Arriaga in durationibus infinitis successiue fluentibus, quas haberet entitas permanens ab æterno existens in opinione, quæ durationes has admittit, quarum vna prior aliâ videtur esse concedenda, quæ si concedatur, durationes ab æterno non fluxisse necessario inferetur, quod argumentum ait se scire fallax esse, quia idem fit contra æternitatem à parte post durationum beatorum, & contra cogitationes animorum, quæ per totam æternitatem durabunt, in quibus eodem modo videtur inferri concedendam esse vnam durationem, & vnam cogitationem

cogitationem posteriore omnibus, & consequenter finientas esse, quod est falsum, huius tamen argumenti fallaciam ipsum latere dicit, solutionemque penitus ignorare, & ita perfectam huius argumenti notitiam in alteram vitam, sicuti plurium aliarum rerum refertur nobis credendum esse. Ego tamen existimo divina fauente gratia in hac vita illius solutionem assequutum fuisse, quam iam dedi in partibus motus ab aeterno existentis, in quibus sicuti non est concedenda pars aliqua ab aeterno existens, sic in durationibus rei ab aeterno existentis, quarum collectio ab aeterno extitisset & illarum qualibet in tempore fuisset, quia aliam habuisset priorem ipsa.

7 Veget Arriaga num. 17. & 18. ex omnibus durationibus quas habuisset entitas ab aeterno existens debet dari aliqua prima omnium: ergo durationes illae non fuerunt ab aeterno. Probat antecedens: non omnis duratio habet aliquam priorem se: ergo datur aliqua, quae sit prima. Hoc antecedens eandem habet difficultatem cum posito in primo enthymemate, id est adhuc formaliter ab illo non differt, ideo illud iterum probat Arriaga: Impossibile est, ut omnes durationes habeant aliquam priorem se, quae sit numero omnium, quia sicuti non possunt omnes homines dependere ab uno homine, quin detur mutua causalitas, ita non possunt omnes durationes antecedere ab aliqua in se ipsis inclusa, cum repugnet mutua antecessio durationum: quae debet esse aliqua, quae non anteceditur ab aliis, & illa erit omnium prima. In hoc ultimo discursu subiectum argumentationis variat Arriaga, quia intendebat probare dari aliquam durationem omnium primam, & non quamlibet distributivae sumptam habere priorem aliam, & modo probat omnem collectionem durationum, seu omnes durationes collectivae sumptas non habere aliam priorem ipsis, quod verum est, & efficaciter probat ratio facta, quia ante omnem collectionem durationum non potest dari alia prior, etsi daretur collectio illa ab aeterno non fuisset, danda tamen debet ante omnem durationem distributivae sumptam aliquam duratio, quam non dari argumentum adductum non probat, & probandum esset, ut probaretur dari aliquam durationem omnium primam. Iterum ad subiectum questionis redit Arriaga, intenditque probare non quamlibet durationem habere aliam priorem se, sumptis omnibus durationibus, quas habuisset usque ad hoc instans entitas ab aeterno existens. Sic arguit: Ex his durationibus plures sunt, quae subsequuntur, quam quae antecedunt, quia haec ultima subsequitur, & non antecedit: ergo non quilibet subsequens potest habere aliam antecedentem, sed aliqua subsequens debet remanere sine antecedenti, quod est intentum argumenti, vel una duratio debet immediate duas antecedere, quod est impossibile, quia post unam durationem non possunt duae immediate succedere, alias haec duae sibi coexistenter. Hoc eodem argumento usus est Arriaga ad probandum dandam esse in speciebus rerum possibilem aliquam omnium perfectissimam, quia annumerando ab specie hominis omnes alias perfectiores sunt plures excessu, quam excedentes, quia species hominis exceditur, & non excedit, & reliquae exceduntur, & excedunt. Ex quo inferebat dandam esse aliquam speciem, quae nullam haberet excedentem sibi, quod argumentum adduxi, & solui Controv. 14. Punct. 7. num. 4. ubi clarum illius solutionem inuenies, quam iterum repetere otiosum esset. Notavi iam hoc argumentum eodem modo procedere in durationibus infinitis rei permanentis ab aeterno succedentibus, & in partibus infinitis motus ab aeterno fluentibus.

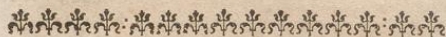
8 Obicit P. Rubius, & ex illo recentiores plures, Caelum vel creatum fuit in hoc hemisphaerio, vel in alio: in quocumque fuerit creatum debuit per aeternitatem in illo durare, quia praesentia illa cum qua creatum fuit in hoc hemisphaerio (demon in illo fuisse creatum) debuit per aeternitatem durare, nihil enim productum ab aeterno potuit ab aeterno corrumpi, ut admittunt omnes, & probatum est Puncto precedenti: ergo antequam caelum in hoc hemisphaerio creatum ad aliud perveniret, transiret aeternitas, in qua in hoc permanisset. Respondeo antecedens posse inquirere de prima creatione caeli ut distincta a conservatione, an facta fuerit in hoc hemisphaerio, vel in alio, vel de creatione, ut innovente conservationem. Si inquirat de prima creatione ut distincta a conservatio-

ne, negandum est illius suppositum, quia si caelum ab aeterno creatum esset nullam haberet primam creationem, neque Deus creationem a conservatione posset discernere, ut dicebam Punct. 1. si inquirat de creatione innovente conservationem, respondeo caelum creatum fuisse in hoc hemisphaerio, & in alio, quia in mensura creationis ab aeterno, quae innoluit conservationem, & est infinite divisibilis, infinites fuit caelum in isto hemisphaerio, & in illo & in nullo absolute priusquam in alio, quia ante hanc praesentiam, quam habuit in hoc hemisphaerio, habuit aliam in alio hemisphaerio, & ante aliam habitam in alio habuit aliam in isto, & sic in infinitum, & sicuti non potest reperiri neque assignari prima praesentia, quam habuit caelum, quia nullam habuit omnium primam, ita non potest dici in quo hemisphaerio prius fuerit quam in alio, neque prius fuit in aliquo illorum.

Obiiciunt alij: Creet Deus duo corpora gravia ab aeterno, quorum unum ita excedat alterum in gravitate, ut duplo velocius illo moveatur, si utrumque corpus ab aeterno usque ad instans fuisset motum, illud, quod motum duplo velociorem habuisset, spatium duplo maius percurrisset, & tantum esset spatium, in quo alterum excederet, quantum illud, per quod utrumque fuisset motum: sed corpus quod segnius fuit motum percurrisset spatium infinitum: ergo spatium, quo vinceret motu alterius corporis esset infinitum, deinde esset finitum, quia inciperet ubi desineret spatium corporis, quod segnius fuit motum, & desineret in isto, quod nunc occupabat: ergo spatium illud haberet primum initiativum, & terminativum ultimum: ergo non fuisset infinitum: ergo esset finitum, & infinitum. Similiter arguitur: spatium, quo corpus velocius motum superaret aliud corpus, esset finitum, quia haberet primum & ultimum, ut modo probabam: ergo spatium, quod percurreret corpus illud quod minus velociter fuit motum, esset finitum, quia cum hoc corpus duplo velocius fuisset motum, tantum esset spatium quo aliud superaret, quantum esset illud quod aliud percurrisset. Insuper esset infinitum, quia fuisset ab aeterno: ergo esset finitum, & infinitum. Iuxta nostra principia argumentum hoc & alia, quae sunt ex inaequalitate velocitatis motuum ab aeterno facile solvuntur, ex quibus respondeo: omnem motum ab aeterno fluentem per aeternitatem esse summè velocem, quia omnis motus nullà morà interruptus est summè velox, ut dicebam Controvers. 17. Puncto 9. §. 3. motus autem ab aeterno productus per aeternitatem interrupti non potest, quia quidquid est ab aeterno per aeternitatem debet durare, ut saepe dixi, & consequenter non interrupti, quia interruptio est cessatio motus, & non esse illius. Ex hoc infero omnes motus ab aeterno existentes necessarii fore aequè veloces per aeternitatem, quia omnes essent summè veloces per aeternitatem, & in motibus summè velocibus non potest esse maior, aut minor velocitas. Possent autem motus, qui ab aeternitate durassent a quocumque tempore assignabili habere maiorem, aut minorem velocitatem, quia ab illo usque ad hoc instans possent morulis interrumpi, in aeternitate autem precedente quodcumque assignabile tempus, semper essent summè veloces, & unus alio velocior esse nequiret.

Ultimò obiiciunt recentiores: si Deus infinitos dies 10 produxisset, singulae horae, ex singulis diebus desumptae essent infinitae, & finitae: consequens innoluit contradictionem: ergo & antecedens: Consequentiam probant. Designet Deus ex singulis diebus singulas horas, quas ab hoc instanti continuas, & successivè mente consideret versus aeternitatem elapsam: haec horae non poterunt aequare dierum aeternitatem praeteritam, quia tot essent horae, quot dies, & quilibet dies longè excedit horam sibi respondentem: ergo cognosceret Deus dies aliquos in aeternitate praeteritos, quibus nulla hora responderet si absque vlla interruptione usque ad hoc instans continuè fluxissent illae horae duratione requisita ut omnes illae horae continuè & successivè usque ad hoc instans pertingerent: ergo omnes horae essent finitae, quia haberent dies priores ipsis, quibus nulla correspondebat hora: ergo a parte antea essent finitae, similiter essent finitae a parte post: ergo essent finitae haec horae tum a parte antea, tum a parte post, & consequenter illarum multitudo non excederet numerum finitum. Deinde essent infinitae, quia tot essent horae, quot dies in tota aeternitate

nitare præfesserant, sed præfesserunt infiniti dies: ergo horæ essent infinitæ, sicuti infinita essent capita, quæ essent in multitudine infinita hominum, quorum quilibet suum haberet caput: ergo dies illi essent finiti & infiniti. Hoc argumentum expendi Controuers. 14. punct. 5. num. 11. ubi illud adduxi contra multitudinem infinitam Angelorum, ad inferendum fore finitos, & infinitos Angelos creatos per totam æternitatem per singulos dies, quia si postea hi Angeli horis continuis ab hac hora per horas immediatè præcedentes responderent singulis horis, singuli Angeli responderent horis finitis, & infinitis, quod eadem omnino infertur ratione, quam modo adducebam, ibique respondi Angelos ita per æternitatem in singulis diebus creatis non posse adhuc mente singulis horis continuis hanc immediatè præcedentibus affigi. Eadem ratione dico modo singulas horas ex singulis diebus elapsis non posse adhuc mente cognosci immediatè & continuè ante hanc horam fluentes, quia ita præfessisse repugnat. Huius doctrinæ expeditam rationem inuenies loco citato.

CONTROVERSIA XX.

De impulsu, seu proiectorum motu.

DE motu locali in communi egi lib. 4. de motu progressiuo non nihil dicendum est in Anima; de motu grauium & leuium in Generatione; de proiectorum motu, hic agendum est, ut opus hoc integrum vndeque euadat. Inquirendum est an impulsu impresso proiecta moueantur, eademque instituitur Controuersia de natura impulsus, & de proiectorum motu.

PUNCTUM PRIMVM.

A quo moueantur proiecta.

I Corpora proiecta à se non moueri nullus ambigit, mouentur enim contra internum imperum motu violento, nullus autem motus violentus potest à principio intrinseco dimanare: omnia enim, quæ à principio intrinseco procedunt naturalia sunt, & non violenta, neque ullus inuenietur adeo amens, ut serio affirmet glandem æream à bomba dimissam propria virtute per aëra tranare, & parietes euertere. Quam igitur externa vi proiecta moueantur dubium est, cum vi illorum motus peragatur.

2 Pater Pereira lib. 54. Physicæ, cap. 5. consequenter defendit cum Simplicio, Auero, Maiore, & Mairone, apud P. Rubium postea citandum, proiecta primo moueri à proiciente immediato, & postea à medio siue hoc sit aër, siue aqua, siue quoduis aliud corpus, nulla alia qualitate in corpore proiecto producta. Opposita sententia communis est valde inter Philosophos, & Theologos, illam defendunt P. Vasquez 1. part. disp. 92. cap. 2. P. Soar tom. 2. Metaph. disp. 35. sect. 4. P. Rub. tract. de impulsu quæst. 1. & alij quam plurimi afferentes proiecta moueri media qualitate superaddita impressa à proiciente, quæ impulsus dicitur. Probandum est dari hanc qualitatem ex illius necessitate, quam conuincit impotentia aliorum agentium ad mouenda proiecta, hanc ego sic ostendo. Proiciens immediatè per se ipsum impotens est mouere lapidem per spatium distans à proiciente, tum quia cum lapis mouetur in spatio distanti proiciens nihil in agit medium: ergo non potest agere in lapidem distans, aliàs ageret in distans, quin ageret in propinquum, tum quia si immediatè postquam homo lapidem iaciat emoriatur, lapis mouebitur: ergo non mouetur à proiciente, quod iam in rerum natura non est, de hoc nemo prudens dubitauit.

3 Proiecta non moueri in secundo & vterioribus instantibus motus post primum, in quo auctores oppositæ sententiæ defendunt moueri à proiciente ab aëre aliòve corpore intermedio, hac ratione nonnulli probare intendunt. Lapis proiectus aut mouetur aëre, seu medio, quod est ante, seu aduersum, aut medio, quod est à tergo, seu auer-

sum: non aduerso, quia hoc potius impedit motum, non auerso, quia prius natura, quam moueatur medium auersum ad replendum vacuum supponitur iam proiectum motum: ergo nullo medio potest proiectum moueri. Facile quisque dicit duplicem esse motum, vel esse distinctas partes motus, primam productam esse à proiciente, & hanc esse priorem natura motu aëris auersi seu existentis à tergo, secundam posteriorem natura motu aëris auersi, & ita proiciens primo mouet lapidem immediatè per suam virtutem, hic motus à proiciente productus causa est ut moueatur aër ad replendum spatium, quod lapis reliquit, motus aëris ad hoc spatium replendum iterum mouet lapidem alia parte motus distincta ab illa, quæ processit à proiciente, & causa fuit motus aëris, secunda pars motus iterum est causa aliis motus aëris existentis à tergo, ex vi cuius replet hoc secundum spatium, quod lapis reliquit, & rursus hæc secunda pars motus ad replendum vacuum causa est ut mobile iterum moueatur, & sic de reliquis partibus motus. Instant recentiores: pars aëris, quæ succedit in spatium proiecti trahitur à proiecto, à quo mouetur ne detur vacuum, quod nos tradidimus Controuersia 15. puncto 12. ergo ipsa non est causa motus proiecti. Vim illationis non percipio, quid refert proiectum esse causam motus aëris, ut aër, vel idem aëris motus productus à proiecto sit causa motus proiecti, non idem erit prius, & posterius respectu eiusdem, est enim proiectum, quod est prius respectu motus aëris, & proiecti motus qui est posterior respectu aëris, seu motus aëris: proiectum autem, illiusque motus realiter distinguuntur. Si dicas non solum proiectum, sed proiecti motum esse causam motus aëris, & ita non posse eiusdem proiecti motum esse effectum motus aëris, ne idem motus proiecti sit prior & posterior respectu eiusdem, redit solutio supra data de diuersis partibus motus proiecti, ex quibus hæc pars prima motus proiecti est causa primæ partis motus aëris, & pars prima motus aëris est causa non primæ partis motus proiecti, quæ est posterior, & à qua dependet, sed secundæ partis motus proiecti, à qua hæc pars motus aëris nullam habet dependentiam, & sic de aliis.

Arguunt secundò. Proiciens adhuc in primo instanti, in quo proicit corpus, tantum est applicatum partibus immediatis proiecti, sed non tantum mouet partes immediatas, sed mediatas: ergo non illas mouet immediatè per suam entitatem, quæ partibus mediatis proiecti applicata non est. Si illis obicias inferri ex hac ratione non posse adhuc medio impulsu moueri proiectum à proiciente, quia sicuti applicatum non est ad mouendam partem distantem proiecti motu locali per productionem præsentiam, eodem modo applicatum non est ad mouendam eandem partem motu alterationis per productionem impulsus. Respondent impulsus esse productum aliis impulsus, & ita partem impulsus productam in parte immediata proiecti iuuare proiciens ad producendum impulsus in parte alia remota, cui applicatur proiciens ratione impulsus producti in parte propinqua, qui simul cum proiciente concurret per modum principij actiui ad producendum impulsus in secunda parte proiecti, cui est immediatum agens adæquatum constitutum ex proiciente, & ex impulsu in prima parte producto, à quo principio adæquato indiuisibiliter sumpto procedit impulsus. In motu locali immediatè à proiciente producto non ita se res habere possunt, quia præsentia producta in prima parte proiecti non est productiua aliis præsentiam, & ita non potest iuuare proiciens ad producendam præsentiam in secunda parte proiecti. Ex hac ratione inferunt prædicti recentiores non solum producendum esse impulsus à proiciente in motu projectionis, sed etiam in motu vctionis, lecompressionis, & aliis huius generis. Quia non possunt res diuisibiles moueri, nisi motis omnibus partibus vnitis, sed agens per se non est præsens omnibus partibus: ergo debet esse præsens per virtutem ab illo productam, cuius partes proximiores effectiue concurrant cum agente ad producendas distantes, ratione quarum principium adæquatum actiuium semper erit passo immediatum. Probauit Contr. 7. punct. 2. agens posse agere in passum distans dum agit in propinquum, etiam si non adiuuetur effectui producto in passo propinquo, ex qua doctrina infringitur recentiorum ratio: alia ergo solidior reddenda est.

Sentio à posteriori probari, proiecta non moueri ab aëre, quia si ab aëre mouerentur, omnia corpora eiusdem rationis per